

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/60/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2719200208
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2719200208.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľuboslava Vanková, v právnej veci navrhovateľky: R. L., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX S. XX, t. č. Z. XXX, proti manželovi: Y. L., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX S. XX, zastúpený: JUDr. Eliška Kotvanová Sosnová, AK so sídlom Sibírska 2, Holíč, o návrhu na rozvod manželstva a úprave práv a povinností k mal. deťom: V. L., nar. XX.XX.XXXX a P. L., nar. XX.X.XXXX, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, za účasti Okresnej prokuratúry Skalica, o odvolaní manžela voči rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 7P/17/2019-49 zo dňa 27. júna 2019, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. manželstvo navrhovateľky R. L., rod. P., nar. X.XX.XXXX a jej manžela Y. L., nar. XX.X.XXXX, uzavreté dňa 27.9.2014 v Lopašove, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu Radošovce, vo zväzku 5, ročník 2014, na strane 38, pod poradovým číslom 11 rozviedol, výrokom II. maloleté deti V. L., nar. XX.XX.XXXX a mal. P. L., nar. XX.X.XXXX zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, výrokom III. otca zaviazal prispievať na výživu maloletého V. v sume 100 eur mesačne a na maloletú P. v sume 90 eur mesačne k rukám matky, splatných vždy do 15. dňa v mesiaci vopred od právoplatnosti rozsudku; výrokom IV.,V. a VI. upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený sa stýkať s mal. V. každý párnny týždeň v roku od piatku od 15:30 hod. do nedele do 19:00 hod.; každý nepárny týždeň v roku v stredu od 15:30 hod. do 19:00 hod. a v štvrtok od 15:30 hod. do 19:00 hod., s tým, že matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť a v určený čas ho v mieste bydliska dieťaťa odovzdať otcovi a otec je povinný na tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť. S mal. P. každý párnny týždeň v roku v nedeľu od 15:30 hod. do 19:00 hod.; každý nepárny týždeň v roku v pondelok od 15:30 hod. do 17:30 hod., v stredu od 15:30 hod. do 17:30 hod. s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku po dobu prvých štyroch mesiacov za prítomnosti matky a od prvého dňa piateho mesiaca po právoplatnosti rozsudku do 23.3.2020 bez prítomnosti matky, s tým, že matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť a v určený čas ho v mieste bydliska dieťaťa odovzdať otcovi a otec je povinný na tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť a s účinnosťou od 24.3.2020 každý párnny týždeň v roku v utorok od 15:30 hod. do 19:00 hod., v stredu od 15:30 hod. do 19:00 hod., od soboty od 9:00 hod. do nedele do 19:00 hod.; každý nepárny týždeň v roku v stredu od 15:30 hod. do 19:00 hod. a v štvrtok od 15:30 hod. do 19:00 hod., s tým, že matka je povinná dieťa na styk s otcom pripraviť a v určený čas ho v mieste bydliska dieťaťa odovzdať otcovi a otec je povinný na

tom istom mieste dieťa matke riadne a včas vrátiť. VII. rozhodol, že nepriznáva žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súd prvej inštancie po citovaní § 18, § 22, § 23 ods. 1, 2, § 24 ods. 1, 2 4 a 5, § 25 ods. 1, 2, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine (ďalej len ZoR), vecne odôvodnil tým, že vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že vzťahy medzi manželmi sú v tomto konkrétnom prípade tak vážne rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj spoločenský účel. Manželstvo spočiatku fungovalo, narodili sa im časom dve deti, kúpili si spolu rodinný dom, vznikali medzi nimi menšie nedorozumenia, ale situácia sa zmenila v roku 2017, kedy manžel navrhovateľku začal z domu vyháňať, fyzicky ju napadol (potvrdil to sám manžel navrhovateľky). Ich vzťah sa zhoršoval, najmä z dôvodu nepochopenia požiadaviek navrhovateľky zo strany manžela. Navrhovateľka sa cítila byť manželom nedocenená, na starostlivosť o deti bola viac sama, manžel uprednostňoval vlastné záujmy pred pomocou manželke (ako príklad uviedla, že mala zápal prsníka a dve malé a choré deti doma a manžel išiel za vlastným koníčkom; v starostlivosti o P. jej ničím nepomohol, pr. ani ju len nepochoval, neprebalil). Z vyjadrení oboch účastníkov súdu vyplynulo, že ani samotná navrhovateľka nebola pasívna v atakoch na manžela. Manžel navrhovateľky tiež nepoprel tvrdenie navrhovateľky, že ju opakovane z ich spoločného domu vyháňal. Postupom času sa citové vzťahy medzi manželmi ochladili až do takej miery, že navrhovateľka už nemieni v takom nefunkčnom manželstve zotrvať. Hlavné príčiny rozvratu manželstva súd vidí najmä v rozdielnom ponímaní spoločného manželského života a plnení rodičovských povinností, názorových nezhodách na viaceré oblasti manželského spolužitia ako aj neprekonateľné rozdiely v povahe účastníkov. Navrhovateľka chcela od manžela, aby sa viac zaujímal o ňu a ich dve deti, aby ju mal v úcte a (aj keď len slovné) nevyhadzoval ju z domu, chodil s nimi ako rodina napr. na prechádzky s deťmi, vedel popestovať aj mal. P. Manžel považoval z jeho pohľadu ich fungovanie za postačujúce. V týchto ich postojoch je vidieť nemožnosť zjednotenia ich názorov na spoločný život a teda aj následné fungovanie domácnosti a spoločnú výchovu oboch detí. Taktiež ich spoločný intímny život ako jedna zo základných funkcií manželstva nefunguje od leta minulého roka, dňa 7.3.2019 sa dokonca navrhovateľka s deťmi odsťahovala zo spoločnej domácnosti. Z vyjadrení účastníkov si súd ustálil, že každý z nich má diametrálne inú predstavu o budúcnosti či o trávení svojho voľného času. Navrhovateľka čas trávila s deťmi sama, sama chodila s nimi na prechádzky a jej manžel uprednostňoval skôr vlastné záľuby. Manžel navrhovateľky síce tvrdí, že tu nie sú dôvody rozvodu, avšak súdu z vykonaného dokazovania vyplynuli iné závery. Súd je toho názoru, že ich manželstvo je hlboko a trvale rozvrátené. V rámci celého konania na pojednávaní manžel navrhovateľku označoval vždy len zámenom „ona“, ani raz ju neoslovil krstným menom či statusom manželka, pritom sa domáhal udržania manželstva. Súd je toho názoru, že nemožno navrhovateľku nútiť proti jej vôli zotrvať vo vzťahu, v ktorom nevidí budúcnosť. Podporne súd k myšlienke dôvodnosti rozvodu dospel aj z dôvodu, že manželovi navrhovateľky bol návrh doručený aj s výzvou na vyjadrenie dňa 21.3.2019, následne kolíznej opatrovníčke detí pri rozhovore (uvedené v správe kol. opatrovníčky z 16.4.2019) uviedol, že súhlasí s rozvodom. Učiniť tak skoro po mesiaci od vtedy, čo mu reálne prišiel návrh a preto súd je presvedčený, že mal dostatok času premyslieť si návrh na rozvod. Súd vychádzal z myšlienkového pochodu, že pokiaľ by mal manžel „skutočný“, vážny a nepredstieraný záujem o zachovanie manželstva, vtedy by vyjadril už kolíznej opatrovníčke pri rozhovore svoj nesúhlas s rozvodom. Avšak až po tom, čo sa dal zastupovať advokátkou zmenil názor a tvrdil, že s rozvodom nesúhlasí a nie je dôvod na rozvod. Ďalší dôvod, ktorý súd viedol k tomu, že manžel nemá reálny záujem o manželstvo je ten, že si od manželky pýtal vrátiť obrúčku a snubný prsteň si aj dokonca od nej zobral. Súd je toho názoru, že pokiaľ by na manželstve trval a mal navrhovateľku ešte v úcte ako manželku mysliac na spoločnú budúcnosť, nežiadal by tieto predmety ako „symbol spojenia dvoch ľudí v manželstvo“ od nej vrátiť späť. V konečnom dôsledku podporne súd dodáva, že manžel sa začal snažiť o obnovu manželstva až po prvom súdnom pojednávaní, keď sa ho súd dotazoval čo robí pre obnovenie manželstva (keď nesúhlasí s rozvodom). Z tohto súdu vyplýva, že ich manželstvo je trvalo rozvrátené a manžel navrhovateľky vážny záujem o zotrvanie nemá, skôr mu ide neprerušovaný kontakt o deti. Tam, kde už nie je vzájomný cit a úcta medzi manželmi, by bolo kontraproduktívne a aj v neprospech detí takýto vzťah umelo udržiavať. Súd nepripustil návrh otca uložiť im povinnosť riešiť vec mediátorom, uložiť im povinnosť opätovne navštíviť referát či dokonca ustanoviť znalca za účelom zisťovania rozvrátenosti ich manželstva. Súd je toho názoru, že pokiaľ by mal manžel reálny záujem o zotrvanie manželstva, nesnažil by sa nútiť navrhovateľku zotrvať vo vzťahu v podstate cez direktívne rozhodnutia súdu a proti jej vlastnej vôli. Aj tieto návrhy otca na súde evokovali, že ich manželstvo je úplne nefunkčné, neplniace si primárne funkcie ako je biologická funkcia, spoločné bývanie a hospodárenie, rovnodielne sa podieľať na výchove detí. Návrhy otca súd hodnotí ako snahu prostredníctvom „sily inštitúcií“ donútiť navrhovateľku zotrvať s ním

v manželstve. Z výsluchu účastníkov vyplynulo, že ich vzájomné nezhody majú pôvod v rozdielnosti názorov na spoločnú budúcnosť, vedenie domácnosti. Súd ako ďalší dôvod vyhodnotil to, že účastníci nie sú ochotní jeden druhého akceptovať, sú si úplne citovo odcudzení a v súčasnosti už ani nie sú schopní medzi sebou riadne komunikovať. Absencia ich vzájomnej komunikácie ako medzi manželmi vyplýva aj zo záverov psychológa, ku ktorému boli súdom odporučení. Súd mal preukázané, že sa konalo jedno ich spoločné stretnutie, avšak aj na tom stretnutí navrhovateľke jej manžel preukázateľne hrozil (sám to súdu potvrdil), že jej zoberie deti a nebude ich mať celý týždeň. Súd je toho názoru, že pokiaľ by skutočný záujem o manželku mal, tak by ho ani nenapadlo u psychológa tieto skutočnosti zmieňovať. Vzhľadom na charakter a dĺžku trvania nedorozumení, správanie účastníkov a postoj účastníkov k manželstvu má súd za to, že neexistuje predpoklad pre obnovenie spolužitia tak, aby si manželstvo mohlo plniť svoj spoločenský účel. Súčasný stav medzi manželmi je nenapraviteľný aj vzhľadom na intenzitu ochladnutia vzťahov a intenzitu vzájomných nezhôd a diametrálne odlišných názorov. V takomto prípade nie je nádej na obnovenie manželstva, manželstvo si neplní ani jednu zo svojich základných funkcií a ide o nefunkčné manželstvo, ktoré je potrebné rozviesť. Preto súd manželstvo rozviedol aj napriek nesúhlasu zo strany manžela, ktorý návrh nepodal. Súd má za to, že rozvod manželstva nebude na ujmu maloletým deťom, ktoré v súčasnosti bývajú len s matkou, ale matka nebráni deťom v styku a komunikácii s druhým rodičom. Preto rozvod manželstva pre deti nebude žiadnou zásadnou zmenou a zásahom do ich života. Ba práve naopak, otec sa bude musieť viac starať o deti (obe deti) a podieľať sa reálne osobne na ich výchove.

3. Úlohou súdu bolo zaoberať sa tým, či sú splnené kumulatívne (súčasne) všetky predpokladmi na rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti u oboch detí: jednoznačný záujem detí na zverení do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb detí pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť rodičov vychovávať dieťa, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o deti (prítom predpokladom nie je záujem obidvoch rodičov o striedavú osobnú starostlivosť ale záujem o osobnú starostlivosť, t.j. že obidvaja rodičia chcú mať dieťa u seba), súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.

4. Súd prihliadal na to, že so striedavou osobnou starostlivosťou u oboch detí alternatívne len u mal. V. súhlasí len otec, preto bolo povinnosťou súdu skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme detí. Z tohto dôvodu vykonal dokazovanie podrobným výsluchom rodičov, zaoberal sa ich vyjadreniami a vzájomne ich posudzoval, hodnotil. Pri návrhu otca (na zverenie detí do SOS, resp. len V. do SOS) súd vychádzal z základnej premisy, že mal. deti ako všetky deti majúce oboch rodičov majú právo, aby ich obaja ľúbili, vychovávali, starali sa o nich. A P. a V. majú tu výsadu, že obaja rodičia ich veľmi ľúbia. Súd sa podrobne zaujímal aj tým, ako každý z rodičov trávi voľný čas s deťmi a zistil, že otec sa doposiaľ venuje každý druhý víkend len mal. V. po všetkých stránkach. Za mal. P. chodí veľmi málo. Na základe vykonaného dokazovania, v prvom rade berúc do úvahy vyjadrenia rodičov, správy a vyjadrení kolíznej opatrovníčky detí, vyjadrenia prokurátora súd dospel k záveru, že samotná striedavá osobná starostlivosť nie je v súčasnosti v prospech detí. Súd prítom vychádzal z týchto myšlienkových pochodov: preukázateľne rodičia detí bývajú v susedných obciach, obaja rodičia majú domácnosti prispôbené potrebám detí, vedené v čistote a poriadku. V ďalšom prihliadal na zhodné vyjadrenia rodičov, že nateraz nemá otec vytvorený žiadny vzťah s maloletou dcérou, tento si začína len postupne budovať s pomocou samotnej matky dieťaťa. Avšak otec s mal. P. doposiaľ netrávil žiadny čas sám, všetku starostlivosť o P. zabezpečuje len matka, otec malú nikdy neprebalil, nenakŕmil či nepochoval. Matka mu v styku s P. nebráni, práve naopak jeho záujem víta, doposiaľ bola matka pri ich stretnutiach prítomná, lebo mal. P. otca nepozná. Z toho aj súdu vyplynulo, že nateraz SOS u mal. P. nepripadá do úvahy, lebo by to nebolo v jej záujme. Keďže súd rozhoduje o návrhu otca na SOS u oboch detí, osobitne sa súd vysporiadal aj s mal. V.. Tento je o 2 roky a cca 4 mesiace starší od sestry P., teda je vo veku, kedy si postupne uvedomuje svoje postavenie dieťaťa aj brata k mal. sestre, hlavne ak ho k tomu vedie matka. Súd mal zhodným tvrdením rodičov preukázané, že matka otcovi v styku s V. nebráni, maloletý má otca rád a teší sa na neho, V. chodí k otcovi každý druhý víkend aj s prespávaním, otec si ho bráva aj cez týždeň. Čiže vzťah otca s V. vybudovaný je. Súd prihliadal však na to, že aj pri rozvode si nemôže otec povedať, že deti rozdelí a bude si brávať (či mať v SOS) len V. a P. má ostať len u matky. Základom pre budovanie vzťahu medzi otcom a „obomi“ deťmi je, aby bol otec spôsobilý budovať si vzťah s obomi deťmi aj naraz, nie všetok čas tráviť len s synom a pr. na dcéru sa nešiel ani len pozrieť na pár minút, keď si príde do škôlky cez týždeň pre syna (matka býva s deťmi oproti škôlke).

5. Súd vychádzal z myšlienkového pochodu, že zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičom je skôr ich právo, ak sú splnené podmienky podľa §24 ods. 2 Zákona o rodine. Nesúhlas matky s SOS u oboch detí z dôvodu, že otec sa nevie teraz ešte o mal. P. postarať (lebo sa sám o ňu ešte nestaral) a zverenie len mal. V. do SOS by spôsobilo ďalšie intenzívnejšie odmietanie sestry, súd akceptoval. Ak by sú zveril len V. do SOS, uprel by tým mal. P. právo na každého z rodičov v rovnakom rozsahu. Nesúhlas matky súd vyhodnotil za objektívne odôvodnený, vo vzťahu k výchove detí s patričnou relevanciou. Ďalej ho vyhodnotil ako dôvod majúci negatívny vplyv na záujmy detí, a preto súd na tomto matkinom nesúhlase založil rozhodnutie - nevyhovenie návrhu otca na zverenie detí (dieťaťa) do striedavej osobnej starostlivosti (nález Ústavného súdu ČR z 23. februára 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09). Súd dospel k záveru, že v súčasnosti nie je priestor zveriť len V. do SOS práve na základe vyjadrení samotného otca. Osobitne vychádzal z jeho vyjadrenia, že mal. V. odmieta ísť s ním za jeho malou sestričkou, uteká do auta a žiada otca rýchlo odísť. V závere o nevhodnosti SOS len u mal. V. umocnilo vyjadrenie otca, že tento akceptuje odmietanie syna ísť pozrieť za sestrou a radšej s ním ide preč do svojho bydliska na miesto toho, aby aspoň na chvíľu so synom išiel za mal. P.. Podporne v rozhodnutí o nezverení ani len V. do SOS utvrdilo aj vyjadrenie matky, ktorá súdu uviedla, že V. po návrate od otca sestru P. odmieta a tvrdí, že „ona nie je naša“. Tieto všetky skutočnosti presvedčili súd, že nateraz nie je dôvod na zverenie detí a ani len V. do SOS.

6. Z vykonaného dokazovania si súd ustálil, že v tomto prípade nie sú kumulatívne splnené všetky podmienky na zverenie do SOS (špecifikované v ods. 42 odôvodnenia tohto rozsudku), lebo nateraz má matka lepšie podmienky na výchovu a zdravý vývoj detí (osobitne aj V.). Dôvodom je napríklad preukázaná skutočnosť, že otec vracia matke V. (až po jej telefonických dopytoch) v týždni zo styku až o 21,15 hod., pritom ráno ide dieťa do škôlky. Taktiež súd je toho názoru, že v súčasnosti (v čase rozhodovania) má matka lepšiu spôsobilosť vychovávať deti pr. k ich vzájomnému súrodeneckému vzťahu a súd k tomuto názoru dospel z dôvodu, že otec sám súdu potvrdil, že ak syn pri ich styku odmieta ísť za sestrou, tak otec rešpektuje názor trojročného dieťaťa, len aby nekričal. Účelom výchovy rodičov má byť okrem iného budovať medzi svojimi deťmi súrodenecké vzťahy, mať sa rady, pomáhať si, ochraňovať sa (starší brat mladšiu sestru), ale zverením len V. do SOS by tento prvok vo výchove absentoval. Súd je presvedčený, že nateraz by zverenie len V. do SOS nebolo v záujme oboch detí, neprospelo by to ich zdravému rozumnému vývoju a v budovaní súrodeneckých vzťahov. Súd podporne vychádzal článku 32 ods. 1 v spojení s odsekom 4 Listiny základných práv a slobôd, v zmysle ktorého deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť avšak práve zverením len V. do SOS by bolo toto právo odňaté mal. P., lebo pri súrodencoch vo veku do 3 rokov práve spoločná výchova oboch detí predpokladá zdravý mentálny a duševný vývoj. V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa majú rodičia ako zákonní zástupcovia prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj detí. Základným zmyslom starostlivosti rodičov musí byť záujem detí.

7. Pri rozhodovaní o tom, ktorému z rodičov zverí súd deti do osobnej starostlivosti na čas po rozvode súd prihliadol na to, že deti žijú v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá sa s deťmi zo spoločnej domácnosti odsťahovala. Súd vychádzal zo základnej premisy, že každý z rodičov je oprávnený rovnakou mierou sa podieľať na výchove a výžive detí. Pod výchovou treba pritom rozumieť, pomoc v zaužívaní si základných spoločenských pravidiel, zabezpečiť stravu, pomáhať v príprave na vyučovanie, učiť deti robiť si poriadok v domácnosti, dbať o zdravý vývoj dieťaťa, a neposlednom rade komunikovať so zdravotníckymi zariadeniami pri zisťovaní zdravotného stavu detí. Súd je toho názoru, že v súčasnosti vzhľadom na vek detí (mal. P. má cca 1 rok a 4 mesiace, mal. V. má cca 3 roky, 8 mesiacov) potrebu budovania súrodeneckých väzieb a doterajšieho stretávania sa otca s V. a nie dostatočnom stretávaní sa otca s mal. P. (resp. naraz s oboma deťmi) je v záujme detí zveriť ich len do osobnej starostlivosti matky detí. Nakoľko ani jeden z rodičov nie je obmedzený vo svojich právach, obaja rodičia sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

8. Súd má za to, že je v záujme oboch detí, aby vyrastali v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Tieto všetky záujmy je možné v súčasnosti zabezpečiť práve zverením oboch detí do osobnej starostlivosti ich matky a úpravu rozsiahleho styku otca s deťmi vzhľadom na ich vek a doteraz prebiehajúce stretávanie sa otca s deťmi.

9. Súd upravil styk otca s deťmi akceptujúc návrh matky na úpravu formou rozhodnutia v záujme predídania prípadným konfliktom či obviňovaniu. Súdom ustálený záver, že nateraz je matka lepšie spôsobilá zabezpečiť výchovu detí neznamená, že v budúcnosti nebude mať túto spôsobilosť rovnocenne aj otec detí- ale k obojom deťom. Avšak práve k tomu bolo potrebné vytvoriť otcovi podmienky, aby mal možnosť tráviť čas s deťmi v čo najväčšom rozsahu. Súd tu vychádzal s návrhov oboch rodičov, z veku detí v spojení s aktuálne prebiehajúcim rozsahom styku otca s deťmi. Preto aj osobitne upravil styk otca s mal. V., ktorý má viac ako tri roky, k otcovi chodí v podstate pravidelne každý druhý týždeň od piatku do nedele, resp. pondelku a otec si syna bráva zo škôlky aj cez týždeň. Tu však sekundárne prihliadal aj na fakt, že V. je cez týždeň od rána až do 15,30 hod. v škôlke, a teda v tomto čase netrávi čas ani s jedným z rodičov, t. j. ani s matkou. V záujme nemeniť nateraz nastavený režim prebiehajúceho styku otca s V. súd im upravil styk každý párný týždeň od piatku od 15:30 hod. (kedy si otec aj bráva syna v škôlke) do nedele do 19:00 hod. vychádzajúc z toho, že doposiaľ pracuje otec aj na nočnú zmenu. V nepárny týždeň upravil súd styk otca s synom v stredu od 15:30 hod. do 19:00 hod. a v štvrtok od 15:30 hod. do 19:00 hod. Súd však dodáva, že matke nič nebráni dohodnúť si s otcom, aby syna odovzdával až v pondelok odvedením ho ráno do škôlky alebo sa dohodnúť aj na iných dňoch v týždni na stretávaní otca so synom, ako si to vedeli doposiaľ dohodnúť aj bez rozhodnutia súdu.

10. Pri mal. P. súd upravil styk osobitne berúc do úvahy preukázanú skutočnosť, že otec sa doposiaľ s ňou len veľmi málo stretával, osobne sa o ňu sám nikdy nestaral a nemá s ňou vytvorený tak intenzívny citový vzťah ako so synom. Matka mu však v styku nebráni, ba skôr ho k styku nabáda a sama ho napáda aby sa viac o dcéru zaujímal. Podporne prihliadal na terajší vek mal. P. a fakt, že doposiaľ otec styk s P. realizoval (ak realizoval), tak len za prítomnosti matky. Súd pritom akceptoval návrh otca upravovať jeho styk postupne vymedzujúc isté časové úseky, najprv za prítomnosti matky a neskôr bez jej prítomnosti. Do doby, čo mal. P. nadobudne vek 2 rokov (t. j. do 23.3.2020) súd upravil styk otca s P. po dobu prvých 4 mesiacov od právoplatnosti rozsudku za prítomnosti matky a následné obdobie už bez jej prítomnosti. Súd vychádzal z toho, že obdobie 4 mesiacov je dosť dlhý čas, aby sa otec za prítomnosti matky naučil reálne sám postarať o P. a zabezpečiť jej základné potreby primerané jej veku a času, ktorý má s ňou stráviť. Ďalšie obdobie až do 2 rokov veku dieťaťa už sa bude otec sám starať o P. V období do 23.3.2020 súd upravil styk s P. každý párný týždeň v roku v nedeľu od 15:30 hod. do 19:00 hod. a v nepárny týždeň v stredu od 15:30 hod. do 17:30 hod. z dôvodu, aby mal otec možnosť v tomto čase tráviť čas s obomi deťmi a tak si spolu budovať vzájomné citové a zážitkové väzby. V nedeľu vráti obe deti naraz o 19:00 hod. a v stredu môže otec byť s obomi deťmi od 15:30 hod., kedy si vyzdvihne syna z škôlky a od 17:30 hod. tráviť čas ešte osobitne len s V.. Okrem toho súd určil jeden deň v týždni len osobitne aby otec trávil s P., aby si mohli upevňovať ich vzájomné citové väzby. Následne, pokiaľ otec absolvuje a naučí sa starať aj sám o P., súd má za to, že od jej dvoch rokov by mal byť schopný zabezpečiť starostlivosť o ňu sám aj s prespaním u neho. Preto aj súd od 24.3.2020 mu upravil styk s P.: a) v párný týždeň (kedy má V. cez víkend) od soboty od 9:00 hod. do nedele do 19:00 hod. aj s prespaním. Nakoľko ide o prespanie cez víkend len na jeden deň, tak súd v párnom týždni upravil styk otca s dcérou ešte v utorok a stredu od 15:30 hod. do 19:00 hod.; b) v nepárnom týždni styk upravil v stredu a štvrtok od 15:30 hod. do 19:00 hod. ako to je upravené u V., aby mohol aj v tento týždeň tráviť čas spolu s obomi deťmi, budovať si s nimi vzťah. Súd k takto upravenému styku (osobitne určiac niektoré dni spoločné pre obe deti a otca) dospel z dôvodu, že jeho obe deti majú právo na záujem o otca a právo byť spolu s otcom. Sám otec žiadal mu zveriť v súčasnosti obe deti do SOS a tak práve v rámci súdom upraveného rozsahu styku bude mať možnosť naučiť sa „osobne“ zvládať výchovu, výživu a celkovú starostlivosť o obe deti súčasne.

11. Pri určení výživného vzal súd do úvahy zárobkové možnosti, schopnosti a zdravotný stav oboch rodičov, vek a odôvodnené potreby detí, navrhovanú výšku výživného navrhovateľkou a tak tiež skutočnosť, že deti sa majú podieľať na životnej rovine svojich rodičov. Súd skúmal potreby detí, ktoré sú zdravé, majú len bežné ochorenia, mal. V. chodí do škôlky a mal. P. je v celodennej starostlivosti matky. Súd prihliadal aj na fakt, že otec finančne na výživu detí doposiaľ ničím neprispieva, každý druhý víkend zabezpečuje stravu synovi V. počas ich styku. Matka súc na rodičovskej dovolenke má mesačný príjem 269,38 eur (rodičovský príspevok 220,70 eur a rodinné prídavky 2 x 24,34 eur). Otec má netto mesačný príjem 958,089 eur (za 4/2018-3/2019). Ani jeden z rodičov nemá okrem V. a P. iné vyživovacie povinnosti. Pri určovaní výšky výživného otcovi súd vychádza z zaužívanej súdnej praxe, že výživné na jedno dieťa (vzhľadom na vek detí) tvorí 20 % sumy z čistého príjmu povinného rodiča deleno počet detí výživou odkázaných na povinného rodiča. 20 % z príjmu otca (958,089 eur) predstavuje 191,61, zaokrúhlene 190 eur. Číže suma 190 eur predstavuje výživné na P. a V.. Túto sumu súd úmerne rozdelil medzi obe deti berúc do úvahy fakt, že V. je vekovo starší, sú na neho vyššie základné výdavky. Na druhej

strane je mal. P. ešte plienkové a kúpa plienok, krémov a vlhčených obrúskov tiež nie je zanedbateľnou položkou. Preto súd určil otcovi výživné na V. sumou 100 eur a na P. sumou 90 eur. Takto určené výživné súd považuje za primerané možnostiam a schopnostiam povinného rodiča.

12. Súd nepripustil právnu zástupkyňou otca navrhované doplnenie dokazovania (uvádzané v ods. 14.4. odôvodnenia tohto rozsudku) z nasledovných dôvodov: účastníci konania sa zúčastnili na podnet súdu sedenia u psychológa a navrhovateľka následne jasne formulovala svoj nezáujem zotrvať v manželstve. Súd je presvedčený, že nikoho nemožno nútiť proti jeho vôli zotrvať v manželskom zväzku. Preukázateľne si sám manžel navrhovateľky už aj vypýtal zásnubný prsteň (súdu to potvrdil), vrátil jej svadobné fotky či svadobné dary, čo súd hodnotí z jeho strany ako konanie svedčiacie o jeho skutočnom nezáujme o obnovu manželstva. Preto i ustanoviť znalca za účelom zisťovania rozsahu rozvratu či nútiť navrhovateľku opätovne sa zúčastniť referátu poradensko - psychologických služieb resp. sedenia u mediátora súd hodnotí ako nehospodárne a neefektívne, a skôr za šikanózne návrh zo strany jej manžela. Súd nepripustil ani ustanovenie znalca za účelom posudzovania vhodnosti zverenia detí do SOS, k výchovným predpokladom rodičom, citovým väzbám ku každému z rodičom, lebo vykonaným dokazovaním a hlavne samotnými vyjadreniami manžela navrhovateľky mal súd jasne preukázaný skutkový stav. Súd vychádzal z terajšieho veku detí (mal. P. má cca 1 rok a 4 mesiace, mal. V. má cca 3 roky, 8 mesiacov) a faktu, kto doposiaľ reálne zabezpečoval o deti osobnú starostlivosť a zo všetkých skutočností uvádzaných už vyššie v odsekoch 33. až 38., 42 odôvodnenia tohto rozsudku.

13. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 52 CMP veta prvá, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

14. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie manžel prostredníctvom svojho právneho zástupcu, a to voči všetkým výrokom. Manžel navrhovateľky považuje napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne. Nesprávnosť napadnutého rozhodnutia vyplýva najmä z viacerých pochybení súdu prvej inštancie pri zisťovaní a hodnotení skutkového stavu, pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov a pri procesnom postupe súdu. Tieto pochybenia opodstatňujú uplatnenie odvolacích dôvodov, ktorých základné zákonné vymedzenie je uvedené v tomto odvolaní.

15. Manžel navrhovateľky poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o rozvođe postupoval nesprávne, a to najmä vzhľadom na tieto skutočnosti:

- súd v konaní o rozvođe nepreukázal, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené,
- súd rozhodol o rozvođe manželstva napriek tomu, že nie je vylúčená možnosť obnovenia manželského spoluzitia (v konaní bolo preukázané, že navrhovateľka aj v priebehu konania zvažovala späťvzatie návrhu na rozvod a ani v čase rozhodovania si zjavne nebola svojím návrhom istá, keď na pojednávaní uvádzala, že má „zmiešané pocity“),
- súd nezohľadnil záujem manžela navrhovateľky na udržaní manželstva a v odôvodnení rozhodnutia sa so záujmom manžela na zachovanie manželstva dostatočne nevysporiadal,
- súd náležite nezohľadnil záujem maloletých detí na zachovaní úplnej rodiny a prihliadal iba na neuvážený návrh navrhovateľky,
- súd nevykonal náležité dokazovanie, k otázke preukazovania vážnosti a trvalosti rozvratu manželstva; súd vychádzal iba zo všeobecných a neurčitých tvrdení navrhovateľky, ktorá však sama žiadny vážny dôvod na rozvod manželstva neuviedla,
- súd v odôvodnení rozhodnutia o rozvođe žiadnym preskúmateľným spôsobom nešpecifikoval údajný rozvrat manželstva
- súd v odôvodnení rozhodnutia o rozvođe žiadnym preskúmateľným spôsobom nešpecifikoval žiadne vecné vymedzenie príčin rozvratu manželstva,
- súd v konaní o rozvođe náležite nekonkretizoval údajné príčiny rozvratu manželstva a obmedzil sa iba na uvedenie všeobecných formálnych konštatovaní bez toho, že by sa náležite zaoberal preukazovaním a hodnotením konkrétnych skutkových zistení,
- súd pri rozhodovaní o rozvođe manželstva nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav a bez existencie trvalého a vážneho rozvratu manželstva rozhodol o rozvođe manželstva.

16. Manžel navrhovateľky poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o úprave práv a povinností k maloletým deťom, týkajúcej sa ich zverenia do osobnej starostlivosti, postupoval nesprávne, a to najmä vzhľadom na tieto skutočnosti:

- súd pri rozhodovaní o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti rodičov, nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav a nekriticky si osvojil nepravdivé alebo zavádzajúce tvrdenia navrhovateľky ako matky a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa nijako nevysporiadal s žiadnymi skutkovými tvrdeniami jej manžela ako otca maloletých detí,
- súd v konaní nevykonával navrhované dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, najmä súd napriek návrhu manžela navrhovateľky nenariadil znalecký posudok k otázkam významným pre rozhodovanie o úprave práv a povinností k maloletým deťom, z výsledku ktorého by súd mohol pri rozhodovaní vychádzať,
- súd pri rozhodovaní o úprave práv a povinností k maloletým deťom nezohľadnil skutočnosť, že otec má záujem na zachovaní úplnej rodiny, že matka opustila spoločnú domácnosť a že tak sebecky uprednostnila svoje záujmy pred záujmami celej svojej rodiny,
- súd pri rozhodovaní žiadnym spôsobom nezohľadnil preukázanú skutočnosť, že maloletý V. je veľmi citovo naviazaný na otca, s ktorým doteraz trávil každý deň (túto skutočnosť potvrdila aj matka na pojednávaní uskutočnenom dňa 23.4.2019, kde uviedla "malý sa na otca teší, má ho veľmi rád"),
- súd pri svojom rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť, že v konaní bola preukázaná spôsobilosť a záujem otca mať deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti, že nariadenie striedavej starostlivosti by pre deti bolo najlepším riešením a že otec má pre deti vytvorené stabilné podmienky pre ich výchovu; súd, kolízny opatrovník, ani prokurátor nezistili v starostlivosti otca o maloleté deti, najmä o maloletého V. žiadne nedostatky,
- súd sa pri rozhodovaní náležite nevysporiadal so skutočnosťou, že otec alternatívne navrhoval, aby súd zveril maloletého V. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a maloletú P. do osobnej starostlivosti matky; táto úprava by maloletému V. zabezpečila rovnocenný vzťah s obidvoma rodičmi a deťom by zabezpečovala budovanie ich súrodeneckých vzťahov, pretože deti by boli takmer stále spolu (u matky by boli obidve deti celý týždeň spolu a v týždni kedy by bol V. u otca, by bol otec aj V. s maloletou P. aspoň 2x v týždni a aj celý víkend),
- súd svojím rozhodnutím o úprave styku s maloletými deťmi závažným spôsobom a bez akéhokoľvek dôvodu obmedzil a ukrátil zákonné rodičovské práva otca, súdom nariadená úprava styku s maloletými deťmi je nesprávna, nerešpektuje platné zákonné ustanovenia a najmä porušuje zásadu rovnosti rodičov, súdom nariadená úprava je nespravodlivá a diskriminačná voči otcovi maloletých detí a tým je súčasne v rozpore aj so záujmami maloletých detí a s ich zákonným právom na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom,
- súd svojím rozhodnutím o úprave styku s maloletými deťmi znemožňuje otcovi ísť s deťmi na dovolenku, tráviť s nimi prázdniny a neumožňuje mu ani styk počas vianočných a veľkonočných sviatkov,
- súd rozhodoval arbitrárne, keďže súd svoje rozhodnutie presvedčivým spôsobom neodôvodnil a nevysporiadal sa s argumentmi, ktoré na podporu svojich návrhov a tvrdení uvádzal manžel navrhovateľky.

17. Súd nezistil existenciu vážneho narušenia a trvalého rozvratu vzťahov medzi manželmi a neboli teda splnené zákonné podmienky na rozvod manželstva, napriek tomu súd manželstvo rozviedol len na základe tvrdenia manželky, ktorá síce podala návrh na rozvod manželstva ale v skutočnosti neuviedla žiadny relevantný dôvod na rozvod manželstva. Manžel navrhovateľky poukazuje najmä na článok I. základných zásad Zákona o rodine podľa ktorého platí, že hlavným účelom manželstva je založenie rodiny a riadna výchova detí. V prípade manželstva manželov L. bol tento účel v plnom rozsahu zachovaný. - súd nezistil (ani náležite nezisťoval) konkrétnu príčinu rozvratu manželstva a zrejme ani preto v zmysle § 96 Civilného mimosporového poriadku nevedol manželov k odstráneniu príčin rozvratu a neusiloval sa o ich zmiernenie a ani nevyzval účastníkov, aby sa o zmierné riešenie pokúsili mediáciou: súd síce prvé pojednávanie vo veci odročil a uložil rodičom povinnosť dostaviť sa na ÚPSVaR za účelom dohody stretnutia s psychológom v záujme novej snahy o obnovenie manželstva (čo preukazuje, že aj súd mal značné pochybnosti o dôvodnosti návrhu navrhovateľky), avšak výsledkom takto uloženej povinnosti sa súd náležite nezaoberal. V skutočnosti sa navrhovateľka na spoločné stretnutie za účelom obnovenia manželstva dostavila len raz a ďalšie stretnutia s psychológom odmietla. Napriek tomu sa manžel navrhovateľky snažil o obnovenie manželského spolunažívania. Súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že boli splnené podmienky na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Pretože a) obidvaja rodičia sú spôsobilí vychovávať dieťa, b) obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem, c) je to v záujme dieťaťa, d) budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Manžel navrhovateľky v prípade zverenia maloletého V. poukazuje na odôvodnenie súdu prvej inštancie, kde súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sám uvádza, že mal zhodným tvrdením rodičov preukázané, že .. maloletý má otca rád a teší sa na neho, V. chodí k otcovi každý druhý

víkend aj s prespávaním, otec si ho bráva aj cez týždeň." Napriek tomu súd bez dôvodu a bez ohľadu na záujem maloletého zveril aj maloletého V. len do osobnej starostlivosti matky.

18. Súdom upravený styk maloletých detí s otcom je v rozpore so záujmom maloletých detí, v rozpore so zákonom o rodine a v rozpore s Dohovorom o právach dieťaťa, pretože takto minimalisticky upravený styk je v rozpore s § 24 Zákona o rodine pretože nerešpektuje zákonné právo dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, nerešpektuje právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a nerešpektuje ani právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Ak už súd (napriek nepreukázanému trvalému rozvratu) rozhodol o rozvode manželstva, mal v súlade s návrhom manžela navrhovateľky zveriť deti do striedavej starostlivosti obidvoch rodičov. Z vykonaného dokazovania však v žiadnom prípade nevyplývalo, že by tu bol akýkoľvek dôvod na zverenie obidvoch maloletých detí matke.

19. Ak súd dospel k záveru, že v prípade zverenia maloletej P. je vzhľadom na jej vek potrebné, aby trávila viac času s matkou, mal v súlade s alternatívnym návrhom manžela navrhovateľky zveriť maloletého V. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a maloletú P. do osobnej starostlivosti matky. Z vykonaného dokazovania však v žiadnom prípade nevyplývalo, že by tu bol akýkoľvek dôvod na zverenie obidvoch maloletých detí matke. Neobstojí ani objektívne nepreukázaný predpoklad súdu o tom, že nie je vhodné deti rozdeľovať. Tento argument je v danom prípade v rozpore so skutočným záujmom maloletých detí. Otec v neposlednom rade poukazuje na to, že v skutočnosti deti rozdelila matka, ktorá opustila spoločnú domácnosť. Otcom navrhovaná úprava by však deťom zabezpečovala takmer nepretržitý kontakt a preto nemôže obstať ani argument súdu o údajnom rozdeľovaní detí. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nepriznal otcovi žiadne právo na styk s deťmi počas prázdnin alebo sviatkov. Pri úprave uvedenej v napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie by otec nemohol ísť s deťmi ani na žiadnu dovolenku.

20. Súd nevykonal navrhnutý dôležitý dôkaz, a to nariadenie znaleckého dokazovania za účelom posúdenia, či v danom prípade existuje trvalý a vážny rozvrat manželstva a prípadne za účelom zodpovedania otázky aké sú osobnostné a výchovné predpoklady matky a otca na zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloleté deti; či majú obidvaja rodičia predpoklady zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté deti, či sú maloleté deti schopné vzhľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor ohľadom úpravy ich zverenia do osobnej starostlivosti jedného alebo obidvoch rodičov a či svoj názor vo veci aj slobodne a vážne vyjadrili.

21. Manžel navrhovateľky konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnené a celkové vyznenie odôvodnenia je nepresvedčivé. Manžel navrhovateľky poukazuje na skutočnosť, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, v čom súd prvej inštancie vidí rozvrat manželstva a ani nie sú uvedené žiadne konkrétne a vážne príčiny rozvratu manželstva. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne nevysporiadal s návrhom manžela navrhovateľky na vykonanie znaleckého dokazovania.

22. V konaní boli splnené podmienky na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti a napriek tomu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie je dostatočne uvedené, prečo a z akého dôvodu súd nezveril maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti a prečo pri starostlivosti o maloleté deti uprednostnil navrhovateľku. Od začiatku konania prejavoval nesúhlas s rozvodom manželstva, pretože manželstvo navrhovateľky a jej manžela nie je vážne a trvalo narušené. Ak sa aj manžel navrhovateľky pred prvým pojednávaním vo veci vyjadroval k starostlivosti o maloleté deti po rozvode manželstva, bolo to len formou odpovedí na otázky kolíznej opatrovníčky a nie z dôvodu, že by s návrhom súhlasil. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ďalej uvádza, že manžel navrhovateľky si vypýtal zásnubný prsteň a že to súdu aj potvrdil. Toto zistenie a konštatovanie súdu je nesprávne a nemá oporu v žiadnom vykonanom dôkaze. Manžel navrhovateľky uviedol, že si od navrhovateľky pýtal svoju obrúčku, pretože je jeho. Táto skutočnosť, bez zistenia rozvratu manželstva, nemôže byť dôvodom pre rozvod manželstva, v ktorom sú maloleté deti. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uvádza, že je toho názoru, že v súčasnosti vzhľadom na vek detí (mal. P. má cca 1 roka 4 mesiace, mal. V. má cca 3 roky a 8 mesiacov) je v záujme detí zveriť ich len osobnej starostlivosti matky detí. V skutočnosti súd záujem maloletých detí náležite neskúmal a na zistenie skutočného a objektívneho záujmu detí nenariadil ani otcom navrhované znalecké dokazovanie. Súd v jednej časti odôvodnenia uvádza, že podľa jeho názoru nie sú splnené podmienky na

zverenie do striedavej osobnej starostlivosti, pričom súčasne súd priznáva, že sa zaoberal aj možnosťou zverenia len maloletého V. do striedavej osobnej starostlivosti. V konaní bolo preukázané, že boli splnené všetky podmienky na zverenie obidvoch maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Ak už súd vzhľadom na vek maloletej považoval za vhodné zveriť maloletú P. len do starostlivosti matky, mohol v zmysle alternatívneho návrhu zveriť aspoň maloletého V. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. V prípade maloletého V. niet žiadnych pochyb o dôvodnosti jeho zverenia do starostlivosti obidvoch rodičov. Podľa ustálenej judikatúry platí, že "Právo dieťaťa na rovnocenný a rovnoprávny vzťah k obom rodičom môže byť porušené len vtedy, ak rodič ohrozuje život alebo zdravie dieťaťa, ináč je v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa." (Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci 1. US 268/02).

23. V dôvodovej správe k zákonu č. 217/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine sa uvádza, že striedavá starostlivosť sa na základe skúseností z viacerých krajín, ako USA, SRN, Nórsko a Česká republika ukazuje ako najlepšia a najefektívnejšia forma porozvodovej starostlivosti o deti".

24. Vzhľadom na vyššie uvedené žiada manžel navrhovateľky, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel a aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh navrhovateľky sa v plnom rozsahu zamietá alebo aby odvolací súd rozhodol tak, že napadnutý rozsudok zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

25. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP, § 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie manžela nie je dôvodné, v dôsledku čoho je namiesto rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správny s použitím § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

26. Predmetom konania je rozvod manželstva a s ním spojené konanie o úpravu rodičovských práv a povinností k mal. V. a k mal. P. na čas po rozvode manželstva, ktorý je predmetom odvolacieho konania v celom rozsahu.

27. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhu o rozvod manželstva a s ním spojené konanie o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas o rozvode, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi.

28. Podľa § 96 ods. 1, 2 CMP, súd vedie manželov k odstráneniu príčin rozvratu a usiluje sa o ich zmierenie. Ak je to účelné a umožňujú to okolnosti prejednávanej veci, môže súd účastníkov vyzvať, aby sa o zmierne riešenie pokúsili mediáciou.

29. Z vyššie citovaného ustanovenia vyplýva, že Civilný mimosporový poriadok ukladá súdu, aby sa v priebehu konania pokúsil zachrániť manželstvo tým, že bude usilovať o zmierenie manželov. Zákon neukladá súdu presný spôsob, akým sa má pokúsiť manželov v rozvodovom konaní zmieriť a z povahy veci vyplýva, že sa súd pokúša zmieriť ich najmä pri pojednávaní, pričom túto povinnosť súd realizuje vždy s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Nie je pritom vylúčené, aby súd od snahy o odstránenie príčin rozvratu manželstva upustil, keď mu je zrejmé, že príčiny rozvratu manželstva sú natoľko závažné, že nie je možné manželov uzmierniť. Podľa druhého odseku citovaného

ustanovenia môže, ak je to účelné a umožňujú to okolnosti prejednávanej veci, súd účastníkov vyzvať, aby sa o zmierné riešenie pokúsili mediáciou realizovanou podľa zákona o mediácii, ktorá predstavuje alternatívne riešenie sporu, v rámci ktorej sa manželia môžu dohodnúť na takých otázkach, ako je vzájomné správanie k sebe, starostlivosť o domácnosť, zanechanie nevery a pod. Citované ustanovenie však dáva súdu iba možnosť účastníkov vyzvať, aby sa pokúsili o mediáciu, nedáva však súdu možnosť uložiť im (prikázať), aby sa mediácie zúčastnili. Súd teda nemá možnosť účasť účastníkov na mediácii vynucovať, a to ani formou ukladania poriadkových pokút. Preto súd posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu, či je výzva na pokus o zmierné riešenie mediáciou v konkrétnom prípade účelná, alebo nie, pričom účelná je spravidla tam, kde manželia pozitívne reagujú na poučenie o možnosti zmierného riešenia, resp. na pokusy súdu o odstránenie príčin rozvratu, čo však ani podľa názoru odvolacieho súdu nebol uvedený prípad.

30. Z obsahu spisu vyplýva, že návrh na rozvod bol podaný dňa 11.02.2019, súd vytyčil pojednávanie na 23.04.2019, na ktoré sa dostavili obaja manželia a obaja boli riadne vypočutí, pričom navrhovateľka na podanom návrhu o rozvod manželstva trvala. Súd predmetné pojednávanie odročil s tým, že uložil manželom povinnosť dostaviť sa na ÚPSVaR poradensko-psychologických služieb za účelom dohody stretnutia so psychológom v záujme novej snahy o obnovenie manželstva. Zo správy ÚPSVaR zo dňa 24.06.2019 bolo zistené, že s klientmi v období 23.4.2019 do 24.6.2019 boli zrealizované dve spoločné konzultácie, na ktorých sa im nepodarilo dospieť k spoločnému cieľu. S otcom bola v danom období zrealizovaná jedna individuálna konzultácia. Neprejavil záujem o ďalšiu spoluprácu a s matkou zrealizovali 4 individuálne konzultácie, ktorá prejavila záujem o spoluprácu, avšak odmieta obnovu manželstva. Navrhovateľka aj na nasledujúcom pojednávaní uviedla, že na rozvode trvá. Súd prvej inštancie teda poskytol priestor na obnovenie manželstva aj za pomoci ÚPSVaR, čo v dostatočnej miere nevyužili aj z toho dôvodu, že manžel sa navrhovateľke vyhrážal, že jej zoberie deti, čo napokon i sám priznal. Na základe uvedeného potom súd prvej inštancie nevyzval účastníkov, aby sa o zmierné riešenie pokúsili spoločným poradenstvom resp. mediáciou a odvolací súd po preskúmaní spisu nepovažoval takýto postup súdu za vadný. V uvedenom prípade s ohľadom na okolnosti prípadu je totiž aj podľa názoru odvolacieho súdu nepochybné, že rozvrat manželstva je trvalý a obnova spolužitia, vzhľadom na jednoznačný a rozhodný postoj navrhovateľky nie je možná, keď navyše sama navrhovateľka pokus o zmierenie odmietla. Napokon súd prvej inštancie zohľadnil aj samotné správanie manžela a jeho postoj voči navrhovateľke.

31. Odvolací súd sa preto nestotožnil s odvolacou námietkou manžela, že súd mal uložiť účastníkom povinnosť navštíviť mediátora a až následne (v prípade neúspešnej mediácie) mohol manželstvo prípadne rozviesť. Je treba pripomenúť, že súd nemá povinnosť vyzývať manželov k mediácii, alebo vyzývať k návšteve psychologickkej poradne, ale prihliada na konkrétne okolnosti prípadu a zvažuje účelnosť takéhoto postupu. Okolnosti uvedenej veci pritom jednoznačne vypovedali o takom intenzívnom rozvrate manželstva, kde už nie je predpoklad reparácie narušených vzťahov a obnovenie manželského spolužitia zo strany navrhovateľky už nie je možné. Berúc potom do úvahy zásadu hospodárnosti konania, správne postupoval okresný súd pokiaľ neodporučil mediáciu, nakoľko takýto postup by v konečnom dôsledku len predĺžil súdne konanie, pričom z dôvodov uvedených vyššie by sa uvedené minulo účinkom, už aj s ohľadom na predchádzajúci postup súdu.

32. Z ďalšieho dokazovania vyplynulo, že vzťahy medzi manželmi sa zhoršili v roku 2017, keď manžel navrhovateľku fyzicky napadol a vyháňal ju z domu. Stalo sa tak viac krát, čo manžel ani nepoprel. Bolo preukázané, že každý mal iný pohľad na spoločný život, podľa tvrdenia navrhovateľky chod domácnosti, starostlivosť o deti bol v prevažnej miere na nej, pričom manžel mal svoje koníčky. Uvedené spôsobilo postupné odcudzenie manželov, najmä na strane navrhovateľky a zapríčinilo jej odchod zo spoločnej domácnosti. Súd prvej inštancie dostatočne popísal v čom vidí rozvrat manželstva na základe vykonaného dokazovania, pričom s uvedeným záverom sa odvolací súd stotožňuje. Hlavné príčiny rozvratu manželstva súd videl najmä v rozdielnom ponímaní spoločného manželského života a plnení rodičovských povinností, názorových nezhodách na viaceré oblasti manželského spolužitia ako aj neprekonateľné rozdiely v povahe účastníkov a tieto závery vychádzajú z konkrétnych skutkových zistení, ktoré vyšli počas konania najavo. Podstatná časť odvolacích námietok sa týkala nedostatkov, ktoré odvolateľ videl v zisťovaní skutočného stavu veci, najmä s ohľadom na vážnosť narušenia a trvalého rozvratu vzťahu, príčin rozvratu manželstva a nevykonaní dôkazov potrebných pre jeho zistenie, s čím sa odvolací súd tiež nestotožňuje. Treba síce uviesť, že v nesporovom konaní, kam patrí aj konanie o rozvod manželstva, platí pre súd vyšetrovací princíp, pričom je to súd ktorý zodpovedá za

zistenie skutočného stavu a môže za týmto účelom vykonávať aj dôkazy, ktoré nikto nenavrhol, avšak v uvedenom prípade prvoinštančný súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu a výsledky ním vykonaného dokazovania postačujú na vyslovenie záveru o tom, že manželstvo účastníkov konania je nefunkčné, keď v skutočnosti je iba formálnym zväzkom, v ktorom narušené vzťahy už nie je možné reparovať. Na uvedené zistenie súdu, ktorému dospel vykonaným dokazovaním, netreba nariaďovať znalecké dokazovanie. Neobstoja ani ďalšie odvolacie námietky manžela v tom, že nezohľadnil záujem manžela navrhovateľky na udržaní manželstva a záujem maloletých detí. Pokiaľ na základe uvedených skutočností, berúc do úvahy vyjadrenie navrhovateľky, ktorá je rozhodnutá neobnoviť viac s ním manželské spolužitie, súd manželstvo rozviedol, postupoval podľa názoru odvolacieho súdu správne a správne uzavrel, že nemožno navrhovateľku nútiť proti jej vôli zotrvať vo vzťahu, v ktorom nevidí budúcnosť. Nefunkčný vzťah rodičov nemôže byť ani na prospech maloletých detí, ktoré by žili v domácnosti, kde sú vzťahy medzi manželmi vyhrtené.

33. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na závere, že súčasný stav medzi manželmi je nenapraviteľný aj vzhľadom na intenzitu ochladnutia vzťahov a intenzitu vzájomných nezhôd a diametrálne odlišných názorov. V takomto prípade nie je nádej na obnovenie manželstva, manželstvo si neplní ani jednu zo svojich základných funkcií a ide o nefunkčné manželstvo, ktoré je potrebné rozviesť. Tieto závery okresného súdu treba považovať za súladné so skutkovými zisteniami, ktoré vyplývajú z vykonaného dokazovania a odvolací súd nemal dôvod nestotožniť sa s argumentáciou súdu prvej inštancie obsiahnutou v odôvodnení napadnutého rozsudku.

34. Podľa § 1 ods. 1 Zákona o rodine, manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom (§ 1 ods. 1 Zák. o rodine); pričom účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí (odsek 2).

35. So zreteľom na obsah vyššie citovaného ustanovenia je zrejmé, že pokiaľ uzavretie manželstva je prejavom dobrovoľného a slobodného rozhodnutia manželov a to s vedomím utvorenia rodiny vyznačujúcej sa jednak atribútom trvalosti založeného spoločenstva a na druhej strane i jeho harmonického fungovania; potom uvedené aspekty by mali v manželstve pretrvávajúť po celý čas jeho existencie. Pokiaľ u existujúceho manželstva vývoj vzťahov medzi členmi tohto v minulosti založeného partnerského zväzku spôsobí, že pôvodný účel, pre ktorý bolo manželstvo uzavreté, sa vytratil a dôvody pre dobrovoľné a slobodné zotrvávanie v manželskom zväzku pominuli, neexistuje rozumný dôvod takýto formálny vzťah zachovávať. V prejednávanej veci niet žiadnych pochyb o tom, že vzťahy medzi manželmi sú vážne a dlhodobo rozvrátené, keď manželia spolu ako partneri nežijú, intímne sa nestýkajú od leta 2018 a nehospodária spolu, pričom navrhovateľka je pevne rozhodnutá ukončiť manželstvo rozvodom. Súd prvej inštancie skúmal, či ide o narušenie vzťahov dočasné, alebo trvalé, teda či by napriek ochladnutiu citov zo strany navrhovateľky prichádzala do úvahy možnosť nápravy rozvrátených vzťahov a hľadal riešenia spôsobilé tomuto zámeru napomôcť (uložil povinnosť návštev na ÚPSVaR-poradensko psychologických služieb za účelom obnovy manželstva). Po vykonanom dokazovaní potom súd prvej inštancie aj podľa názoru odvolacieho súdu správne uzavrel, že ide o rozvrat trvalý a nie je tu žiaden dôvod predpokladať, že by akýmkoľvek predstaviteľným spôsobom mohlo dôjsť k náprave narušených vzťahov do takej miery, aby bolo možné obnovenie harmonického manželského spolužitia.

36. Odvolací súd nedal za pravdu odvolateľovi ani v tom, že by rozhodnutie bolo arbitrárne, nakoľko súd prvej inštancie nedostatočne objasnil úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní spravoval, alebo že nedal odpovede na jeho relevantné námietky. Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd sa dostatočne v odôvodnení vysporiadal so všetkými podstatnými otázkami a pokiaľ nedal odpoveď na každý argument manžela, nakoľko sa javil pre rozhodnutie bezvýznamný, nedopustil sa žiadneho pochybenia.

37. Záverom odvolací súd poukazuje na ust. § 18 Zákona o rodine, podľa ktorého manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach, sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie. Berúc do úvahy skutočnosti zistené v tomto konaní, aj odvolací súd musel konštatovať, že vyššie uvedené atribúty už manželstvo účastníkov konania nespĺňa. Pretrvávajúce citové odcudzenie, odsťahovanie navrhovateľky, či absencia snahy navrhovateľky a najmä jej pevné rozhodnutie neobnoviť s manželom spolužitie sú neklamnými znakmi, že tento vzťah je už iba formálnym zväzkom, v ktorom chýba vzájomný

rešpekt medzi manželmi a zákonite tak nemôže vytvárať zdravé rodinné prostredie. Nie je potom možné nútiť žiadneho z manželov v takomto nefunkčnom zväzku proti jeho vôli zotrvať.

38. Podľa § 28 ods. 1, 2 a 3 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa; b) zastupovanie maloletého dieťaťa; c) správa majetku maloletého dieťaťa.

39. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

40. Rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

41. Spornou počas celého konania bola v prejednávanej veci otázka zverenia maloletých detí buď jednému z rodičov, prípadne do striedavej starostlivosti, čo navrhol otec. Z obsahu spisu vyplýva, že rodičia maloletých detí spolu so svojimi deťmi bývali v rodinnom dome. Matka spolu s deťmi opustila spoločnú domácnosť v marci 2019, po spoločných nezhodách a býva v jednoizbovom prenajatom byte. Otec počas celého konania a aj v odvolaní prioritne namietal zverenie maloletých detí matke s poukazom na skutočnosť, že súd bez akéhokoľvek dôvodu obmedzil a ukrátil zákonné rodičovské práva otca a súdom nariadená úprava je nespravodlivá a diskriminačná voči otcovi, zároveň, že súd rozhodol arbitrárne. Otec v odvolaní zdôrazňoval, že súd pri rozhodovaní o zverení detí nesprávne vyhodnotil zistený skutkový stav, nevykonával navrhované dôkazy, že matka opustila spoločnú domácnosť a tak sebecky uprednostnila svoje záujmy pred záujmami celej rodiny, tiež, že súd nezohľadnil preukázanú skutočnosť, že mal. V. je veľmi citovo naviazaný na otca, v konaní bol preukázaný záujem otca mať deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti a že súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, že otec alternatívne navrhoval, aby súd zveril maloletého do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a maloletú P. do osobnej starostlivosti matky. Namietal tiež, že súd neupravil styk otca s maloletými deťmi počas sviatkov a prázdnin.

42. K tvrdeniam otca je nevyhnutné uviesť, že po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že rozvrat manželstva zapríčinili obaja manželia. Mali rozličné pohľady na spoločný život, čo vyústilo do odchodu manželky zo spoločnej domácnosti. Uvedené nemožno dávať na vrub iba navrhovateľke, pokiaľ v nefunkčnom manželstve ostať nechcela. Preto okolnosť, že to bola práve matka detí, ktorá uprednostnila svoje „záujmy“ pred záujmami celej rodiny, pričom ani nie je zrejmé, čo pod záujmami matky otec detí myslí, nemôže obstáť. Ako už bolo uvedené, nie je potom možné nútiť žiadneho z manželov v takomto nefunkčnom zväzku proti jeho vôli zotrvať, a práve hádky medzi manželmi, ktorých účastníkmi by mohli byť i deti, nie je zdravým prostredím pre riadny vývin detí. Z uvedeného vyplýva, že nemožno súhlasiť s názorom otca, že súd pri rozhodovaní o úprave práv a povinností k maloletým deťom nezohľadnil skutočnosť, že otec má záujem na zachovaní úplnej rodiny, že matka opustila spoločnú domácnosť a že tak sebecky uprednostnila svoje záujmy pred záujmami celej svojej rodiny.

43. Rozhodnutie o zverení dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov zohľadňuje množstvo faktorov jednak na strane rodičov, jednak na strane dieťaťa. Vo veciach starostlivosti o maloleté deti sú súdy povinné prihliadať predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa. Zásadne na rozhodnutie o zverení majú vplyv viaceré okolnosti, predovšetkým ale ide o osobnosť rodiča, vzťah rodiča k dieťaťu, vzťah dieťaťa ku každému rodičovi, rešpekt k právu dieťaťa stykať sa s druhým rodičom, charakter, morálka a štruktúra mravných noriem rodičov, ako aj všetky ostatné dôležité okolnosti ovplyvňujúce základné právo dieťaťa na to, aby vyrastalo v harmonickom prostredí. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov - otca i matky. Zároveň je však potrebné uviesť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že medzi rodičmi dieťaťa dochádza k dlhodobým nezhodám, prípadne obaja, alebo jeden z nich sa správa neprimerane a ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí do osobnej starostlivosti len jedného z nich a upravujú sa rodičovské práva a povinnosti.

44. Striedavá výchova by mala predstavovať po rozpade partnerského vzťahu rodičov jednu z najpodstatnejších alternatív riešenia pre deti a to bez ohľadu na to, či medzi rodičmi panuje dohoda. Striedavá starostlivosť kladie na rodičov vysoké ľudské a osobnostné požiadavky, ak však rodičia dokážu kultivovane zvládnuť potom výrazne zvyšuje predpoklad, že láskyplný a produktívny vzťah dieťaťa k obojmu rodičom zostane zachovaný aj po zrušení spoločnej domácnosti. Zachovanie takéhoto vzťahu je prvoradým záujmom dieťaťa, ktorý môže byť potlačený len inými závažnejšími záujmami dieťaťa, ktoré prevážia nad týmto záujmom, veď v prípade, ak sa potom z nejakého dôvodu destabilizuje výchovné prostredie u jedného z rodičov, nie je prechod do výchovného prostredia druhého rodiča pre dieťa taký traumatizujúci. Rozpad vzťahu a definitívne riešenie partnerského vzťahu vo väčšine prípadov so sebou prináša napätie, nepohodu a nepochopenie. Deti veľmi často nechápu, prečo sa to všetko deje, keďže ich optika je veľmi často iná ako optika dospelých a predstava zachovania rodiny pretrváva dlho po tom, čo sa rodičia rozídu. Striedavá výchova by sa mohla stať najmä v prvej fáze alternatívou, ktorá deťom pomôže prekonať adaptáciu na zmenu vzťahových pomerov /nielen z hľadiska aktuálneho zjednodušenia prijatia nového vzťahového status quo, ale aj z hľadiska ďalšej štruktúry ich životnej cesty/. Takýmto riešením by sa z ich života nevytratil výraznejším spôsobom ani jeden z rodičov, ktorí svojou rolou najvýznamnejším spôsobom determinujú ich budúcu partnerskú, rodičovskú a obecnú ľudskú prosperitu. Mohlo by to byť len potvrdením často rodičmi deklarovaného prísľubu, „my sa síce rozchádzame, ale Teba milujeme a urobíme všetko pre to, aby si neprišiel ani o jedného z nás“. Je však v každom prípade nutné neprehliadnuť konkrétne charakteristiky či už dieťaťa alebo rodičov, čím sa nemá na mysli prirodzený vzťahový diskomfort, ktorý sa viaže na fázu rozpadu vzťahu. Pre dieťa je v prvom rade dôležité, aby cítilo, že je skutočne milované, čo nie je viazané dominantne na miesto, ale na reálne vzťahové posolstvá, ktorých sa mu dostane od mamy, otca a často aj širšieho sociálneho prostredia /starí rodičia, krstní rodičia.../.

45. Základným zmyslom osobnej starostlivosti každého rodiča musí byť záujem dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, vrátane tej, ktorá je uskutočňovaná súdmi alebo inými orgánmi. Ustanovenie § 24 ods. 4 Zákona o rodine ukladá súdu, aby pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do výchovy rodičov sledoval predovšetkým jeho záujem s ohľadom na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a tiež schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pritom dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov. Zverenie dieťaťa do výlučnej starostlivosti jedného z rodičov nesmie byť výrazom ústupku vzájomnej rivalite rodičov, ktorá sleduje boj o dieťa (nález Ústavného súdu Českej republiky z 23. februára 2010 sp. zn. III ÚS 1206/09). Podľa judikatúry Ústavného súdu Českej republiky súd nesmie na spôsob výchovy striedavou osobnou starostlivosťou rezignovať, ak jeden z rodičov s týmto spôsobom výchovy nesúhlasí a preto je daný dôvod zaoberať sa dôvodmi, na ktorých je nesúhlas druhého rodiča so striedavou starostlivosťou vybudovaný.

46. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania, dospel k vecne správnejmu záveru, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd, že v prejednávanej veci sú za súčasného (aktuálneho) stavu splnené zákonné podmienky pre zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, aj keď otec má vytvorené bytové podmienky, má prácu.

47. Otec počas konania nesúhlasil so zverením maloletých detí matke hlavne z dôvodu, že v konaní bola preukázaná spôsobilosť a záujem otca mať deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti. Uvedené nikto ani nespochybňuje, avšak samé o sebe, ešte neznamená, že sú splnené všetky predpoklady pre nariadenie striedavej výchovy. V čase, keď sa matka rozhodla opustiť spoločnú domácnosť a i v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, je zrejmé, že obe deti sú ešte vo veľmi útlom veku. Vykonaným dokazovaním bolo bez pochyby preukázané, že mal. P. je naviazaná na matku, pričom otec ani počas spolužitia s navrhovateľkou a ani potom ako matka opustila spoločnú domácnosť si nevytvoril k dcére taký vzťah, aby táto mohla byť zverená so striedavej výchovy. Otec uvedené i potvrdil a odôvodňoval to skôr z časového hľadiska, keď uviedol, že nemá moc času, keď príde z rannej ide pre V., resp. že tento sa berie preč. Pokiaľ by súd prehliadol i tú skutočnosť, že starostlivosť o ňu by musel zvládať za pomoci rodičov a sestier, maloletá je jednoznačne naviazaná na svoju matku, ktorú skutočnosť otec ani nevyvrátil. Z vyššie uvedeného u maloletej P. nie sú splnené predpoklady pre jej zverenie do striedavej výchovy.

48. Pokiaľ ide o mal. V., tu súd konštatuje, že vzťah medzi ním a otcom je vybudovaný a mal. má k svojej otcovi citový vzťah, má ho veľmi rád. Na druhej strane, ale treba konštatovať, že sú tu iné

okolnosti, ktoré bránia jeho zvereniu so striedavej výchovy. Tieto už pomenoval súd prvej inštancie. Na základe vykonaného dokazovania, v prvom rade berúc do úvahy vyjadrenia rodičov, správy a vyjadrení kolíznej opatrovníčky detí, vyjadrenia prokurátora súd dospel k záveru, že samotná striedavá osobná starostlivosť nie je v súčasnosti v prospech detí. Nesúhlas matky súd vyhodnotil za objektívne odôvodnený, vo vzťahu k výchove detí s patričnou relevanciou. Ďalej ho vyhodnotil ako dôvod majúci negatívny vplyv na záujmy detí, a preto súd na tomto matkinom nesúhlase založil rozhodnutie - nevyhovenie návrhu otca na zverenie detí (dieťaťa) do striedavej osobnej starostlivosti nález Ústavného súdu ČR z 23. februára 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09). Súd dospel k záveru, že v súčasnosti nie je priestor zveriť len V. do SOS práve na základe vyjadrení samotného otca. Osobitne vychádzal z jeho vyjadrenia, že mal. V. odmieta ísť s ním za jeho malou sestričkou, uteká do auta a žiada otca rýchlo odísť. Nie je pritom bez povšimnutia správanie mal. V. ku svojej sestre po návrate od otca. Odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie stotožňuje, s ohľadom na súrodenecký vzťah detí. Záujem rodiča nemôže stáť nad záujmom dieťaťa. Maloletý V. má skoro 4 roky, pričom dôležitý je nielen jeho vzťah k otcovi (k rodičom), ale aby sa vybudoval blízky a súrodenecký vzťah ku svojej sestre, pričom lepšie predpoklady sú pokiaľ budú vyrastať v prevažnej miere spolu, čo v prípade nariadenia striedavej výchovy nie je dosť možné. V neposlednom rade je dôležitá tiež otázka zvládnutia starostlivosti o deti v čase, keď tieto by boli v starostlivosti otca. Podľa výpovedí rodičov, otec sa veľmi nezapájal do starostlivosti o deti a aj keď mu nemožno uprieť veľmi pekný a vybudovaný vzťah s mal. V., starostlivosť o dieťa, obnáša množstvo povinností, ktoré nie každý vie zvládnuť, pri tak malých deťoch.

49. Podľa názoru odvolacieho súdu je v súčasnosti potrebné stabilizovať vzájomné vzťahy medzi rodičmi a deťmi a vo veci rozhodnúť. Je evidentné, že rodičia aj keď majú rozdielne názory na spoločný život, ohľadom detí, ich styku sa vedeli doteraz dohodnúť, aj keď komunikácia bola ťažšia. Otec namietal, že s deťmi bude tráviť podstatne menej času ako matka a súd mu obmedzil a ukrátil rodičovské práva. Námietku otca súd považoval za relatívnu. Ak by bol V. (pokiaľ ide mal. P. tu v súčasnej dobe je vylúčené jej zverenie do striedavej výchovy) zverený otcovi, bol by s ním po návrate zo škôlky, a aj to len v obmedzenom rozsahu, keďže pracuje na zmeny.

50. Pri takejto úprave styku si bude môcť otec zariadiť svoje pracovné povinnosti tak, aby každý druhý týždeň počas 6 dní mohol stráviť so svojim deťmi tak intenzívne, že sa im bude naplno venovať. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo nevyhnutné upravovať styk medzi rodičmi a deťmi počas prázdnin a sviatkov. Z obsahu spisu je evidentné, že matka odovzdávala otcovi maloletého V. aj na viac dní a matka tolerovala stretnutia maloletého syna s otcom aj s prespaním, preto je veľký predpoklad, že po stabilizovaní pomerov v rodine a rešpektovaní tohto rozhodnutia sa budú vedieť rodičia dohodnúť na styku s maloletými deťmi počas dlhšieho obdobia prázdnin a sviatkov a aj podľa toho, ako sa bude vyvíjať vzťah otca a maloletej P.. Dohoda rodičov má vždy prednosť pred rozhodnutím súdu. Nebudú tak časovo viazaní na presné obdobia a hodiny. Prípadne voľnejšie dohodnutie dovolenky cez letné prázdniny aj v prípadnom dlhšom časovom období a nebyť viazaný na presné časy umožní obom účastníkom lepšie si zorganizovať tento čas pri zabezpečení aj prípadných výletov, nevyhnutných pracovných povinností a pod., ktoré nemusia vždy korešpondovať s určeným časovým rozsahom v určení styku rozhodnutím súdu. Tu odvolací súd navyše poukazuje aj na tú skutočnosť, že počas konania takúto možnosť otec nenavrhol a nežiadal a ohľadom takého styku žiadaného otcom nebolo vykonané dokazovanie. V prípade, ak sa rodičia nebudú vedieť dohodnúť na rozsahu styku počas sviatkov a prázdnin, upraví styk súd na návrh rodičov.

51. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo nevyhnutné v danej veci nariadovať znalecké dokazovanie. Z § 207 ods. 1 CSP vyplýva že súd nariaďuje znalecké dokazovanie v prípade, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky. V danej veci súd poskytol priestor účastníkom konania, boli vypočutí, mohli sa vyjadrovať k vykonanému dokazovaniu, k veci sa vyjadril kolízny opatrovník, prokurátor, je potrebné prihliadnuť aj k znalostiam a skúsenostiam špecializovaného súdu na veci starostlivosti o maloleté deti. Rozhodnutie súdu a jeho odôvodnenie vyústilo do logických záverov, pričom bol zohľadnený predovšetkým najlepší záujem maloletých detí a možnosti a schopnosti rodičov postarať sa o svoje deti. Znalecký posudok je len jedným z viacerých dôkazných prostriedkov, ktorý súd hodnotí aj s prihliadnutím k ostatným vykonaným dôkazom. Tiež nemožno vyčítať súdu, že nezabezpečil vyjadrenie mal. detí a nezohľadnil ich názor, ktorému z rodičov by mali byť zverení. Maloletá P. ešte nevie rozprávať a maloletý V. v čase rozhodovania mal iba 3 roky. Dieťa vo veku 3 rokov je ovplyvňované názorom dospelých. Je potrebné si uvedomiť, že deti majú radi oboch rodičov rovnako a želali by si aby

žili všetci spoločne. Nestačí, ak sa rodičia správajú korektne k svojim deťom, ale je nevyhnutné, aby sa správajú korektne aj k sebe navzájom.

52. Otec poukazoval v konaní na rozhodnutia Uznesenie Ústavného súdu ČR I. ÚS 268/02 a nález Ústavného súdu ČR III ÚS 1206/09 a navrhoval ich aplikovať aj v prejednávanej veci. Podľa názoru odvolacieho súdu právne názory súdu prvej inštancie vyjadrené v odôvodnení rozsudku nie sú v rozpore s právnymi názormi v uvedených rozhodnutiach. V danej veci bolo potrebné prihliadnuť na individuálne okolnosti zistené počas konania. V prejednávanej veci ale nejde len o nesúhlas matky so striedavou starostlivosťou, ale aj všetky ostatné, vyššie pomenované možnosti a schopnosti rodičov sa o deti postarať a z uvedených dôvodov aj podľa názoru súdu nie je momentálne vhodná pre deti striedavá starostlivosť (pracovná zaťaženosť otca, spoločné vyrastanie detí, prejavy staršieho V. k mal. P. po jeho návrate od otca a pod.)

53. Otec v podanom odvolaní aj keď v úvode napadol výrok o výške výživného a trovách konania avšak žiadne konkrétne argumenty, pre ktoré by nemalo byť správne rozhodnutie súdu prvej inštancie o výške výživného a o trovách konania neuviedol. Odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie aj v týchto častiach za správny, v súlade s právnymi predpismi a rozhodovacou praxou s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam zisteným v prejednávanej veci.

54. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, s použitím ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

55. Vychádzajúc z týchto úvah, odvolací súd poukazujúc na správnosť napadnutého rozhodnutia, toto rozhodnutie za použitia ust. § 387 ods. 2 CSP potvrdil, vyhodnotiac argumenty odvolateľa ako nedôvodné. Napokon sa žiada ešte zdôrazniť, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, čo vyplýva i z ustálenej judikatúry. Judikatúra však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

56. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol za použitia ustanovenia § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

57. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).